

Bevezető fizika

9. hét – Elektrosztatika

Órai feladatok

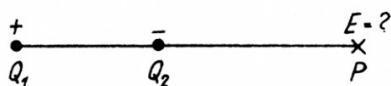
17.2. Mekkora az elektromos térerősség a pontszerű 10^{-5} C pozitív töltéstől 1 m távolságban, vákuumban? Milyen felületen vannak azok a pontok, amelyekben a térerősség nagysága ugyanakkora? Milyen irányú a térerősség?

17.3. Mekkora töltés tölti fel a $16 \mu\text{F}$ -os kondenzátort 350 V feszültségre?

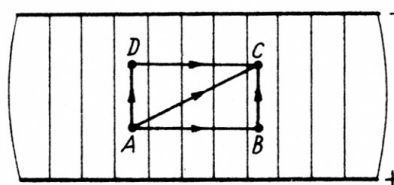
17.5. Két pontszerű töltés egymástól $0,5$ m távolságban van rögzítve. Mekkora és milyen irányú az elektromos térerősség a töltések összekötő egyenesében, a Q_2 töltéstől 2 m távolságban jobbra? ($Q_1 = 2 \cdot 10^{-6}$ C; $Q_2 = -2 \cdot 10^{-6}$ C)

17.7. Síkkondenzátor homogén elektrosztatikus térben a térerősség 1000 N/C. Az ábra szerinti elrendezés esetén az AD és BC szakaszok 1 cm hosszúságúak.

- Mennyi munkát végez az elektromos erő, ha egy $5 \cdot 10^{-5}$ C pozitív töltés az A pontból a C pontba mozdul el
  - az ABC ;
  - az ADC ;
  - közvetlenül az AC útvonalon?
- Mennyivel kisebb a B , C , D pontokban a potenciál, mint az A pontban?
- Mennyi a kondenzátor lemezei között a feszültség, ha a lemezek távolsága 3 cm?

(a) 17.5.

(b) 17.7.

17.8. Mekkora sebességre gyorsul fel vákuumban, homogén elektrosztatikus térben, s úton az eredetileg nyugvó elektromos részecske? ($m = 10^{-6}$ g; $Q = 10^{-7}$ C; $E = 10^4$ V/m; $s = 10$ cm.)

17.10. Mekkora a térerősség és a potenciál egy tömör, töltött fémgömb belsejében?

17.11. Fémből készült, töltetlen gömbhéj középpontjában $+Q$ pontszerű töltés helyezkedik el.

- Hogyan helyezkednek el a megosztott töltések a gömbhéjon?
- Rajzoljuk meg vázlatosan az erővonalakat a gömbön belül és kívül!
- Hat-e erő a gömbön kívül levő töltésre?
- A gömböt leföldelve, hogyan változik meg a töltések eloszlása?

17.12. Két (nem pontszerű) fémgolyó között fellépő elektromos kölcsönhatás nagyobb, ha ellentétesen töltjük fel őket, mint azonos előjelű, ugyanolyan mértékű feltöltés esetén. Hogyan lehetséges ez?

17.13. Sorosan kapcsolunk egy $4 \mu\text{F}$ -os és egy $6 \mu\text{F}$ -os kondenzátort. Mekkora töltéstől töltődik fel a rendszer 220 V-ra?

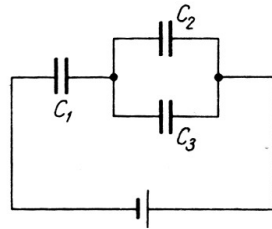
17.14. Két azonos kapacitású kondenzátor egyikét feltöltjük 100 V-ra, a másikat 200 V-ra. Ezután párhuzamosan kötjük őket:

- a) azonos pólusaikkal;
- b) ellentétes pólusaikkal.

Mekkora lesz a kondenzátorok feszültsége?

17.24. Mekkora sebességre gyorsul fel vákuumban, $U = 500$ V feszültség hatására az $m = 10^{-5}$ g tömegű, $Q = 10^{-8}$ C töltésű, eredetileg nyugvó részecske?

17.28. Három kondenzátort az ábra szerint rákapcsolunk egy $U = 12$ V feszültségű telepre. Mekkora az egyes kondenzátorokon levő töltés? ($C_1 = 1 \mu\text{F}$; $C_2 = 2 \mu\text{F}$; $C_3 = 3 \mu\text{F}$.)

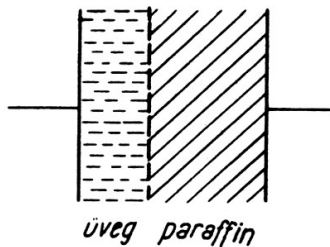

(c) 17.28.

17.37. Egy kondenzátor homogén elektromos terében a térerősség 4000 N/C. Mennyi munkát végez az elektromos erő, ha 10^{-12} C pozitív töltést az erővonalak irányában 1 cm hosszú úton visz tovább?

17.46. Három kondenzátor kapacitása $C_1 = 1 \mu\text{F}$, $C_2 = 2 \mu\text{F}$ és $C_3 = 3 \mu\text{F}$, a rájuk kapcsolható maximális feszültség rendre 1000 V, 200 V és 500 V. A kondenzátorok milyen kapcsolása esetén köthető a legnagyobb feszültség a három kondenzátorból álló rendszerre? Mekkora ez a feszültség? Mekkora a rendszer kapacitása?

17.50. Az $U = 3000$ V feszültségre kapcsolt síkkondenzátor lemezei között 1 cm vastag üveg és 2 cm vastag paraffinréteg tölti ki teljesen a teret. Mekkora a térerősség és a feszültség az egyes dielektrikumokban? (Az üveg relatív dielektromos állandója 7 , a paraffiné 2 .)

(d) 17.50.

Ajánlott házi feladatok

17.23. Két pontszerű töltés egymástól $0,5$ m távolságban van rögzítve. Mekkora és milyen irányú az elektromos térerősség a töltéseket összekötő egyenes szakasz felezőmerőlegesén, a szakasztól 1 méter távolságban? ($Q_1 = 2 \cdot 10^{-6}$ C; $Q_2 = -2 \cdot 10^{-6}$ C)

17.26. Mekkora eredő kapacitást kapunk, ha egy $2 \mu\text{F}$ és egy $3 \mu\text{F}$ kapacitású kondenzátort

- a) sorba;
- b) párhuzamosan kapcsolunk?

17.30. Ismeretlen kapacitású, 80 V-ra feltöltött kondenzátor sarkait összekapcsoljuk egy 16 V-ra feltöltött, $60 \mu\text{F}$ kapacitású kondenzátor sarkaival. Határozzuk meg az ismeretlen kapacitást, ha az összekapcsolás után a kondenzátorok közös feszültsége 20 V, és összekötéskor az

- a) egyező pólusokat;
- b) ellentétes pólusokat kapcsoltuk össze!